

4 maart 2024

8^e flitspeiling – Israël en de Palestijnse gebieden

In opdracht van de NCTV en de ESS

Introductie

Aanleiding

De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) heeft I&O Research gevraagd flitspeilingen uit te voeren naar het beeld dat Nederlanders hebben van de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden, hoeveel zorgen zij zich maken en hoe Nederlanders de informatie omtrent de situatie inschatten. I&O Research voerde hiervoor een peiling uit van donderdag 29 februari 9:00 uur tot vrijdag 1 maart 2024 9:00 uur. Dit is de *achtste* peiling over dit onderwerp. Zie bijlage A voor een overzicht van alle peilmomenten. In deze notitie wordt ook gerapporteerd over vragen over polarisatie en maatschappelijk spanningen die in opdracht van de Expertise-unit Sociale Stabiliteit (ESS) zijn toegevoegd aan de vragenlijst.

Uitvoering onderzoek

Panelleden kregen een neutrale uitnodiging voor de vragenlijst waaruit niet af te leiden was waar het onderzoek over ging.

Het onderzoek is uitgevoerd onder 1.036 Nederlanders van 18 jaar en ouder, die lid zijn van het I&O Research Panel. Dit is ruim voldoende om op basis van de resultaten betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de volwassen Nederlandse bevolking. Er zijn 3.000 panelleden benaderd voor dit onderzoek. De respons bedraagt 35 procent.

Op de data is een weging (op randtotalen) toegepast op de achtergrondkenmerken: leeftijd, geslacht, opleiding, migratieachtergrond, stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023 en regio (op basis van de Nielsen 4-indeling). De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee komen de verhoudingen in de steekproef op deze achtergrondkenmerken overeen met de werkelijke verhoudingen onder de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

Introductie

Analyse

- In de analyse gaan wij in op de rechte tellingen van de antwoorden op de vragen. Daarnaast splitsen we, waar relevant, de uitkomsten uit naar de achtergrondkenmerken regio, stedelijkheid, leeftijd, opleidingsniveau en herkomst.
- In de tekst worden alleen significante verschillen tussen de peilingen benoemd.
- In sommige gevallen tellen percentages niet op tot het totaal of tot meer dan 100 procent. Dit komt door afrondingsverschillen.
- Bij sommige vragen konden respondenten meerdere antwoorden kiezen. Dit staat bij de uitkomsten vermeld.
- De meeste vragen zijn aan alle respondenten voorgelegd. Waar de percentagebasis anders is, is dit bij de figuur vermeld.
- In de rode kaders staan significante verschillen genoemd tussen vijf verschillende gebieden in Nederland: de drie grote steden (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag) en de omliggende gemeenten¹, het westen exclusief de drie grote steden (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht), het noorden (Groningen, Friesland en Drenthe), het oosten (Overijssel, Gelderland en Flevoland) en het zuiden (Zeeland, Noord-Brabant en Limburg). Ook worden er in de rode kaders significante verschillen naar stedelijkheidsgraad benoemd. Hierbij is de indeling in vijf categorieën (van zeer sterk stedelijk tot niet-stedelijk) gehanteerd volgens de definitie van het Centraal Bureau voor de Statistiek.²
- Voor de variabele opleiding hanteren wij de terminologie lager, middelbaar en hoger opgeleid. Dit is een bewuste keuze, omdat het onderscheidend vermogen naar theoretisch en praktisch opgeleiden niet toereikend genoeg is om een indeling op basis van onderwijsniveau te vervangen.³
- Voor de variabele herkomst hanteren wij de volgende indeling: geen migratieachtergrond, westerse migratieachtergrond en niet-westerse migratieachtergrond. Deze indeling volgt de definitie van het CBS.⁴

¹De omliggende gemeenten betreffen Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel, Landsmeer, Schiedam, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Nederlek, Ridderkerk, Barendrecht, Albrandswaard, Leidschendam, Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Wieringeren.

²Stedelijkheid (van een gebied) (cbs.nl)

³Zie ook het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

⁴Zie ook Migratieachtergrond (cbs.nl)

Zorgen, dreigingen en informatiebehoefte (onderdeel NCTV)

Ernst van de gebeurtenissen tussen Israël en Palestijnse gebieden

We stelden respondenten de vraag: ‘Hoe ernstig zijn de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden volgens jou voor de Nederlandse samenleving?’

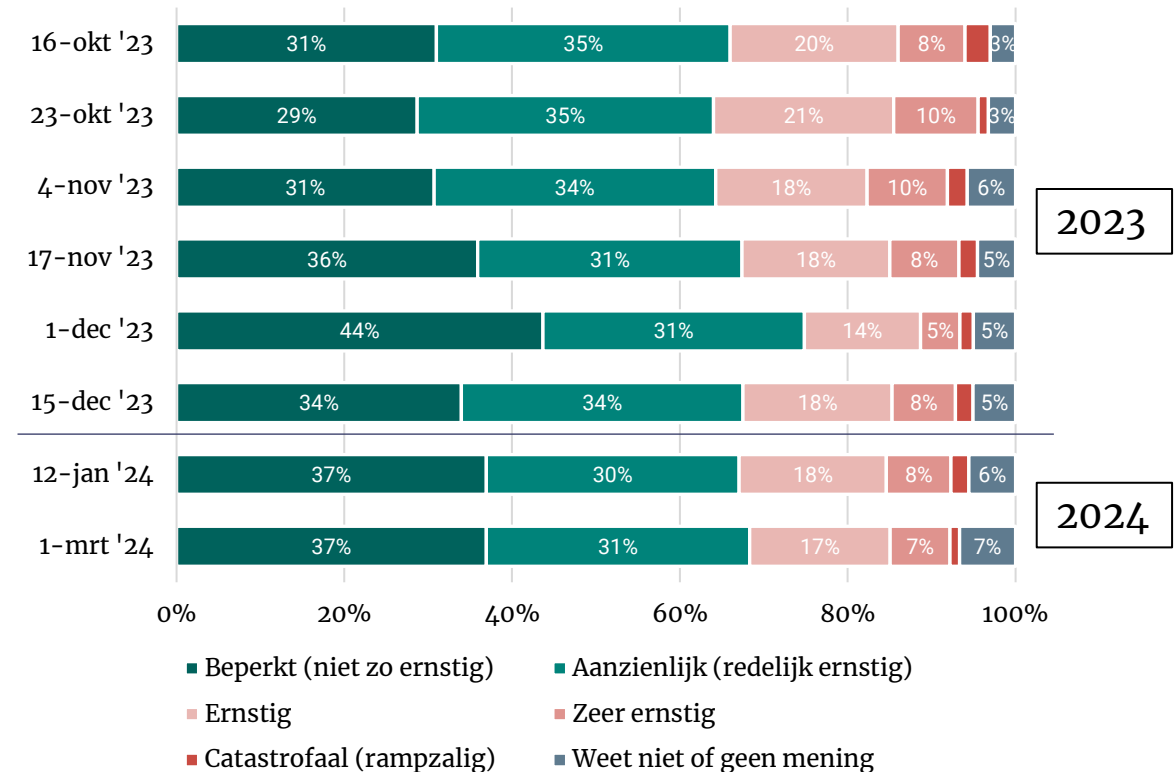
Huidige meting

- Gevolgen voor de Nederlandse samenleving ernstig, zeer ernstig of catastrofaal: 25%
- Gevolgen voor de Nederlandse samenleving beperkt: 37%.

Trendbeschrijving

- Beeld vergelijkbaar met eerdere metingen.
- Alleen bij de meting van 1 december werden gevolgen beduidend lager ingeschat: 44% beperkt, 20% (zeer) ernstig of catastrofaal

Figuur 2. Hoe ernstig zijn de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden volgens jou voor de Nederlandse samenleving? Basis: Alle Nederlanders n= 1.036

Verschillen tussen groepen inwoners

- **Migratieachtergrond:** Nederlanders met een niet-westerse migratieachtergrond schatten de gevolgen vaker in als (zeer) ernstig of catastrofaal (44% versus 22% bij Nederlanders zonder migratieachtergrond)

Zorgen over de eigen veiligheid en die van familie en/of vrienden

Aan respondenten stelden wij de vraag hoeveel zorgen zij zich maken over de veiligheid van henzelf, hun familie en/of vrienden door de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden.

Huidige meting

- In totaal maakt 84% zich helemaal geen of weinig zorgen over hun eigen veiligheid of die van hun familie/vrienden. Dit percentage is als volgt opgebouwd:
 - Een derde maakt zich helemaal geen zorgen (35%).
 - De helft van de inwoners maakt zich weinig zorgen (49%).
- Ruim één op de tien (13%) maakt zich wel veel of heel veel zorgen.

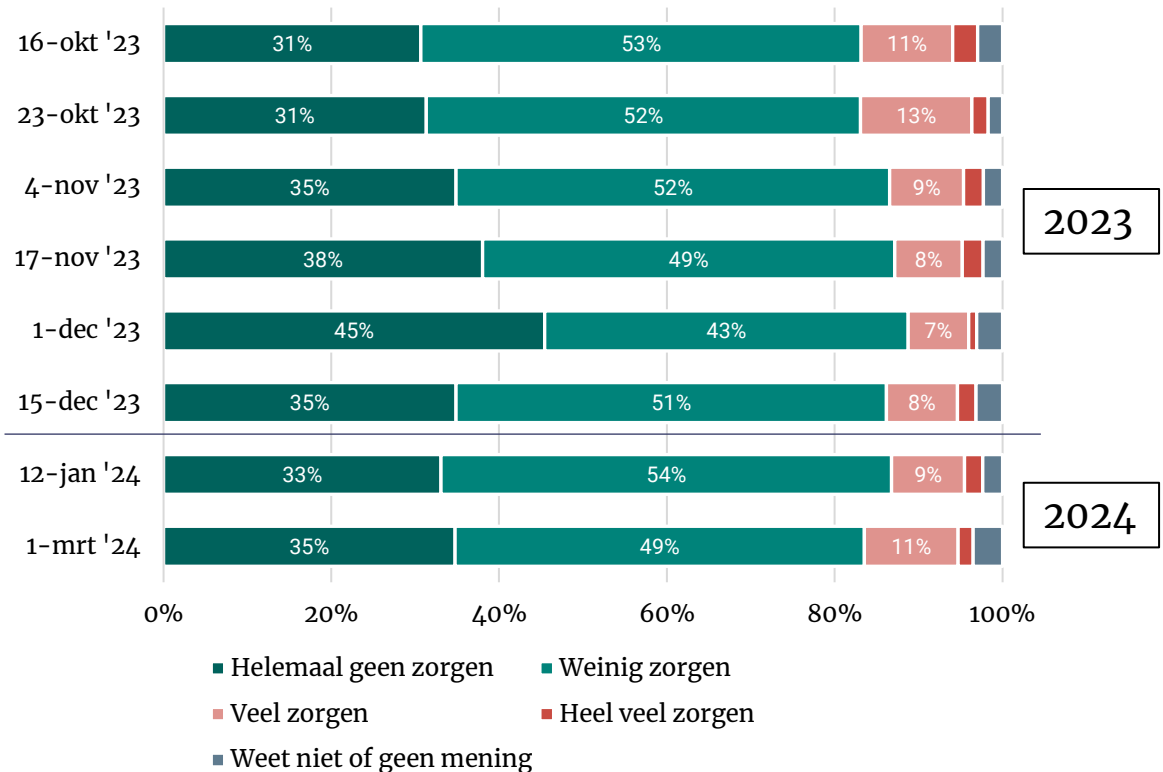
Trendbeschrijving

- Hoogste aandeel helemaal geen zorgen was op 1 december, namelijk 45%.
- Daling van het percentage helemaal geen zorgen na 1 december: van 45% naar 35%, en daarmee weer terug op het oude niveau uit oktober en november.

Verschillen tussen groepen inwoners

- **Opleiding:** 87% van hoger opgeleiden maken zich helemaal geen of weinig zorgen. Onder lager opgeleiden is dit significant lager (78%).
- **Migratieachtergrond:** Nederlanders met een niet-westerse migratieachtergrond maken zich vaker (heel) veel zorgen: 30%. Onder inwoners zonder migratieachtergrond is dit beduidend lager: 10%.

Figuur 3. Hoeveel zorgen maak jij je op dit moment over de veiligheid van jezelf, je familie en/of vrienden door de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden?
Basis: Alle Nederlanders n= 1.036

Zorgen over de impact op Nederland

Aan de respondenten is gevraagd of zij zich momenteel zorgen maken over de impact op Nederland in het algemeen als gevolg van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden.

Huidige meting

- 66% maakt zich helemaal geen of weinig zorgen, 30% maakt zich wel (heel) veel zorgen.

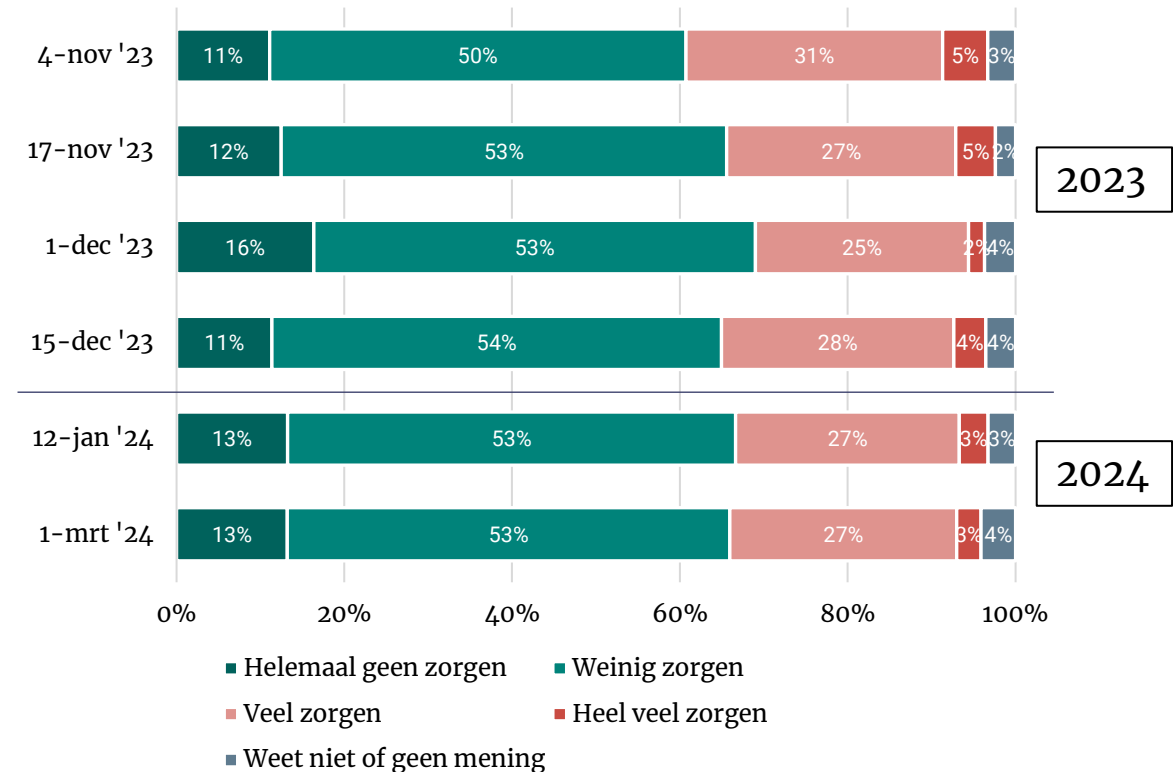
Trendbeschrijving

- Het hoogste aandeel (heel) veel zorgen was op 4 november: 36%. Daarna daling in aandeel (heel) veel zorgen, met laagste niveau op 1 december (27%). Sindsdien stabiel rond de 30%.

Vergelijking zorgen over impact op NL met zorgen over veiligheid van zichzelf, vrienden, familie en kennissen

- Inwoners maken zich meer zorgen over impact op Nederland in het algemeen dan over de eigen veiligheid of die van familie en vrienden: 30% tegenover 13%.

Figuur 4. Hoeveel zorgen maak jij je op dit moment over de impact op Nederland in het algemeen omtrent de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden? Basis: Alle Nederlanders n= 1.036

Verschillen tussen groepen inwoners

- **Migratieachtergrond:** Inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond maken zich vaker (heel) veel zorgen over de impact op Nederland dan inwoners zonder migratieachtergrond: 42% tegenover 27%.
- **Leeftijd:** 65-plussers maken zich vaker (heel) veel zorgen dan inwoners onder de 50 (38% tegenover 27%).

Waarschijnlijkheid gevolgen (1)

Respondenten kregen een lijst met elf mogelijke gevolgen van het conflict tussen Israël en de Palestijnse gebieden voorgelegd, met daarbij de vraag hoe waarschijnlijk ze deze gevolgen vinden. Onderstaande tabel laat het percentage Nederlanders zien dat deze gevolgen (zeer) waarschijnlijk vindt, over de periode 15 oktober 2023 – 1 maart 2024. De resultaten worden op de volgende pagina toegelicht.

De laatste kolom in de tabel geeft weer of er een significante ontwikkeling is tussen de meting van 12 januari en 1 maart.

▼ Betekent dat minder Nederlanders een gevolg als (zeer) waarschijnlijk zijn gaan zien.

▲ Betekent dat meer Nederlanders een gevolg als (zeer) waarschijnlijk zijn gaan zien.

De ontwikkelingen tussen de metingen wordt aangeduid door een gekleurd percentage. Een groen percentage betekent significant **lager** dan voorgaande meting. Een rood percentage betekent significant **hoger** dan voorgaande meting.

Tabel 1. Als de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden verder verslechtert, kan dit mogelijk gevolgen hebben voor Nederland. Kun je van de onderstaande gevolgen aangeven in hoeverre jij het waarschijnlijk acht in Nederland.

Percentage (zeer) waarschijnlijk. Basis: Alle Nederlanders n= 1.036

	16 okt '23	23 okt '23	4 nov '23	17 nov '23	1 dec '23	15 dec '23	12 jan '24	1 mrt '24	Ontwikkeling 12 januari – 1 maart 2024
Toenemende maatschappelijke spanningen tussen bevolkingsgroepen	78%	82%	78%	75%	73%	74%	70%	75%	
Onrust op straat	73%	82%	75%	72%	71%	67%	65%	71%	
Desinformatie en nepnieuws	75%	81%	76%	77%	71%	71%	69%	70%	
Extra toestroom van vluchtelingen	64%	67%	65%	60%	58%	58%	57%	62%	
Stijgende brandstofprijzen	53%	63%	53%	49%	41%	44%	48%	46%	
Stijgende gas- en energieprijzen	53%	60%	51%	47%	40%	42%	44%	43%	
Verder stijgend woningtekort	42%	47%	44%	40%	39%	37%	36%	42%	
Stijgende prijzen van levensmiddelen	43%	49%	44%	39%	35%	35%	38%	41%	
Gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer	46%	54%	46%	41%	34%	35%	39%	38%	
Cyberaanvallen	35%	38%	35%	33%	26%	33%	32%	33%	
Uitval van vitale processen	10%	12%	10%	11%	9%	11%	12%	13%	

Waarschijnlijkheid gevolgen (2)

Huidige meting

Top drie meest waarschijnlijke gevolgen:

1. Toenemende spanningen tussen bevolkingsgroepen (75%)
2. Onrust op straat (71%)
3. Desinformatie en nepnieuws (70%)

Trendbeeld

- De top drie meest waarschijnlijke gevolgen is onveranderd sinds 16 oktober '23.
- Op 23 oktober was een piek te zien in de waarschijnlijkheid van gevolgen, gevolgd door een daling. En nu stabiliseert het beeld: de laatste twee metingen geen significante verschillen meer ten opzichte van de meting ervoor.

Verschillen tussen groepen inwoners

- **Regio:** In de drie Noordelijke provincies acht men het stijgen van de prijzen van levensmiddelen vaker (zeer) waarschijnlijk (52%) dan in het westen van het land (36%). In de regio Oost acht men cyberaanvallen vaker (zeer) onwaarschijnlijk (38%) dan in het westen van het land (26%) en in de drie grote steden (19%). In de drie grote steden verwacht men vaker onrust op straat (82%) dan in het noorden van het land (63%).
- **Opleidingsniveau:** Lager en middelbaar opgeleiden vinden uitval van vitale processen, extra toestroom van vluchtelingen, stijgende prijzen van levensmiddelen en een verder stijgend woningtekort waarschijnlijker dan hoger opgeleiden.
- **Migratieachtergrond:** Van de inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond vindt 86% de verspreiding van nepnieuws en 56% een prijsstijging van levensmiddelen (zeer) waarschijnlijk als gevolg van het conflict. Inwoners zonder migratieachtergrond delen de mening in mindere mate: 67% en 40%.

Onrust in de eigen omgeving

We stelden respondenten de vraag: “Ervaar je zelf momenteel onrust in jouw omgeving als gevolg van gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden?”

Aandeel dat onrust ervaart

- Eén op de tien Nederlanders (10%) ervaart zelf momenteel onrust in hun omgeving. Negen op de tien (90%) ervaren dit niet.
- Deze verhoudingen zijn vergelijkbaar met de vorige metingen.

Uitingen ervaren onrust

- Inwoners ervaren met name onrust bij zichzelf, vrienden en familie.
- Onrust kan komen doordat men familieleden of kennissen heeft in het gebied.
- Anderen ervaren onrust vanwege discussies of onderlinge spanningen, zowel in het eigen netwerk als in algemene zin.
- Onrust komt ook door gevoelens van wanhoop en onmacht, al dan niet in combinatie met de reactie van de overheid op de situatie.
- Demonstraties en het zien van vlaggen zijn bij sommigen ook een oorzaak voor onrust.

Ervaar je zelf momenteel onrust in jouw omgeving als gevolg van gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden?

“Vooral onrust bij mijzelf. Het verdriet om aan Palestijnse en Joodse kant zoveel onschuldige slachtoffers te zien.”

“Vrienden maken zich zorgen om hun geliefden daar.”

“Grote zorgen bij mensen van mijn generatie. Jan en alleman die denkt te weten hoe het zit en hoe het verder moet. Tot in de extremen.”

“Veel discussie op het scherpst van de snede.”

“Verwijderen van vlaggen over en weer, vijandige demonstraties van aanhangers van de Palestijnen.”

“Israëlische vlag gehesen op een overheidsgebouw. Ik ben zelf rijksambtenaar en sta daar nu niet achter.”

“Demonstranten die agressief zijn tegen collega's van mij.”

Reactie Rijksoverheid op gebeurtenissen Israël en Palestijnse gebieden

Huidige meting

- 44% van de inwoners vindt dat de manier waarop de Nederlandse overheid steun uitspreekt, leidt tot extra spanningen in de samenleving.
- 28% vindt de manier waarop de Nederlandse overheid reageert begrijpelijk. 25% vindt de manier *niet* begrijpelijk (niet in figuur).
- Een kwart vindt dat er voldoende aandacht is voor álle bevolkingsgroepen in de reactie van de overheid (24%). 27% is het hier niet mee eens (cijfer niet in figuur).

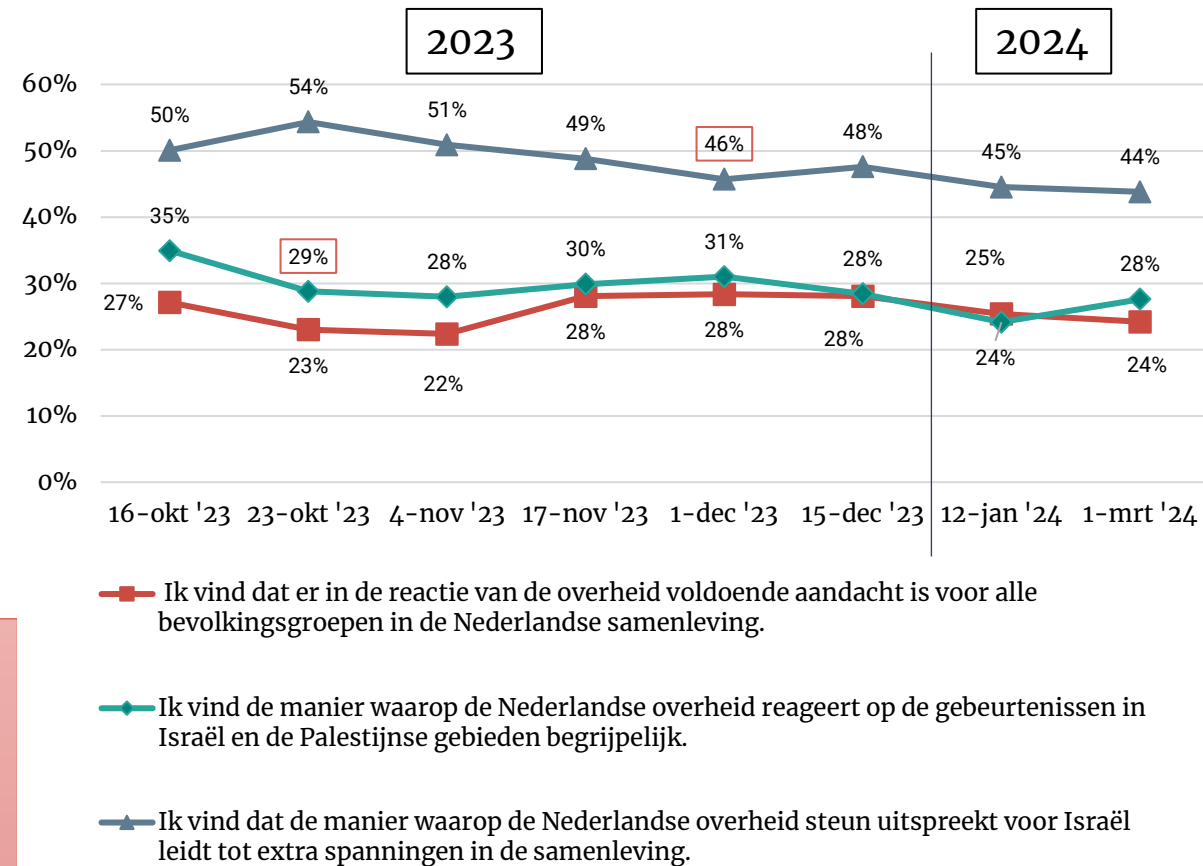
Trendbeschrijving

- Op 23 oktober was er het grootste aandeel inwoners dat vindt dat *de manier waarop de Nederlandse overheid steun uitspreekt voor Israël leidt tot extra spanningen in de samenleving*: 54%. Daarna daalde dit naar circa 45% en is sinds 1 december '23 stabiel.
- Of er voldoende aandacht is voor alle bevolkingsgroepen, is gestegen tussen 4 november en 17 november (van 22% naar 28%), daarna stabiel gebleven.
- Het begrip voor de reactie van de overheid schommelt tussen de 25% en 30%, na oorspronkelijk te zijn gedaald tussen 16 en 23 oktober.

Verschillen tussen groepen inwoners

- **Stedelijkheidsgraad:** In zeer sterk stedelijke gebieden is vaker *geen* begrip voor de reactie van de overheid (33%) dan in weinig of niet stedelijke gebieden (resp. 21% en 13%). Ook vindt men in zeer sterk stedelijke gebieden vaker dat de steun die de overheid uitspreekt voor Israël leidt tot extra spanningen (52%) dan in weinig stedelijke gebieden (33%).
- **Opleiding:** Van de hoger opgeleiden vindt 33% de manier waarop de overheid reageert *niet* begrijpelijk, bij lager en middelbaar opgeleiden ligt dit aandeel lager (15% en 22%). Hoger opgeleiden vinden vaker dat de steun die de overheid uitspreekt voor Israël leidt tot extra spanningen in de samenleving dan lager opgeleiden (48% versus 37%).
- **Migratieachtergrond:** Inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond vinden de reactie van de Nederlandse overheid minder vaak begrijpelijk (43%), en vinden vaker dat er te weinig aandacht is voor alle bevolkingsgroepen (38%) en dat de steun van de overheid voor Israël leidt tot extra spanningen in de samenleving (58%).

Figuur 5. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen?
Percentage (helemaal) mee eens. Basis: Alle Nederlanders n= 1.036

Reactie Rijksoverheid op gebeurtenissen Israël en Palestijnse gebieden

Huidige meting

In deze meting is voor het eerst gevraagd of inwoners vinden dat de steun die de overheid uitspreekt voor de Palestijnse gebieden leidt tot extra spanningen in de samenleving, naast de stelling over het uitspreken van steun voor Israël.

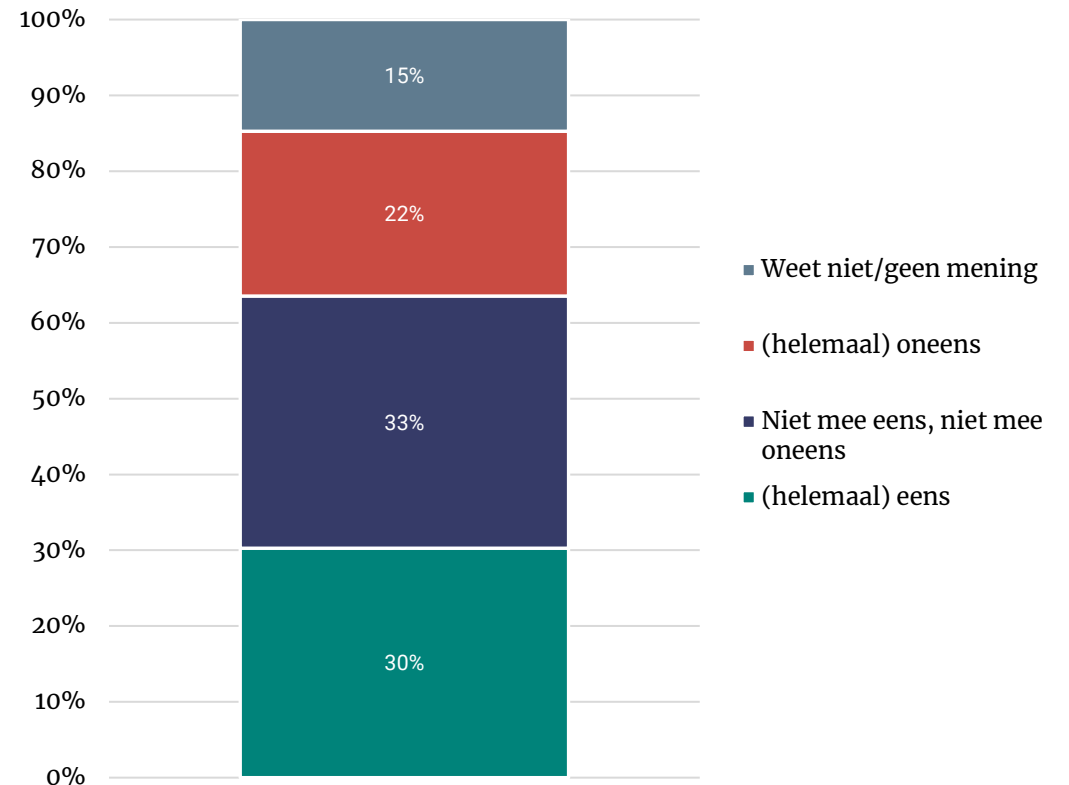
- 30% vindt dat de manier waarop de Nederlandse overheid steun uitspreekt voor de Palestijnse gebieden, leidt tot extra spanningen in de samenleving. Ter vergelijking: 44% vindt dat de manier waarop de Nederlandse overheid steun uitspreekt voor Israël leidt tot extra spanningen (zie vorige pagina).

Verschillen tussen groepen inwoners

Regio: Bewoners van de regio Oost vinden vaker dat het uitspreken van steun voor de Palestijnse gebieden leidt tot extra spanningen dan de bewoners van de regio West (minus de drie grote steden): 36% versus 24%.

Opleiding: Hoger opgeleiden vinden vaker dat het uitspreken van steun voor de Palestijnse gebieden *niet* leidt tot extra spanningen (27%) dan lager en middelbaar opgeleiden (17% en 18%)

Figuur 6. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen? Ik vind dat de manier waarop de Nederlandse overheid steun uitspreekt voor de Palestijnse gebieden leidt tot extra spanningen in de samenleving.
Percentage (helemaal) mee eens. Basis: Alle Nederlanders n= 1.036

Toelichting begrip reactie Rijksoverheid

Wij vroegen inwoners of zij konden toelichten waarom ze de reactie van de Nederlandse overheid niet begrijpelijk vinden.

- Sommige inwoners vinden dat de overheid (in eerste instantie) te veel steun uitsprak voor Israël en vinden dat er te weinig aandacht is voor wat er gebeurt met de inwoners van de Gazastrook. Zij vinden dat Nederland zich hierover (harder) zou moeten uitspreken.
- Een aantal deelnemers noemen het leveren van wapens aan Israël als onbegrijpelijk.

“Er gebeurt van alles wat niet juist is en grenst aan genocide. Dat wordt niet voldoende benoemd en er worden wapens geleverd die gebruikt worden in de praktijk.”

“Er wordt teveel gekeken naar de positie van Israël en niet die van de Palestijnen.”

“Ze moeten meer druk uitoefenen zodat Israël stopt.”

“Te eenzijdig op de hand van Israël.”

“Overheid had veel te veel tijd nodig om het lot van de Palestijnen in het openbaar te benoemen.”

Wij vroegen inwoners of zij konden toelichten waarom ze de reactie van de Nederlandse overheid wel begrijpelijk vinden:

- Sommige inwoners keuren enerzijds de aanval van Hamas af en hebben begrip voor de reactie van Israël, maar vinden het anderzijds goed dat de overheid ook steun uitsprekt voor de slachtoffers aan Palestijnse zijde.
- Daarnaast zien sommige inwoners Israël als bondgenoot vanwege de historische banden tussen beide landen.

“Alles heeft twee kanten. De moorddadige Hamas-inval met als gevolg een reactie van Israël, die wellicht niet passend is. Blijft: actie geeft reactie!”

“Begripvol voor beide partijen.”

“De overheid veroordeelt Hamas maar maakt zich ook zorgen over de burgers in Gaza mits niet gebonden aan Hamas.”

“Historisch gezien is Nederland pro Israël, en dat verandert niet zo snel. Bovendien is de aanleiding van de recente spanningen een onvoorstelbaar wrede massamoord van Hamas. In eerste instantie geef je dan Israël carte-blanche, maar als de reactie zo buitensporig veel burgerslachtoffers geeft, dan moet de overheid meer nuance aanbrengen.”

“Men kiest niet echt partij en dat is terecht.”

Informatievoorziening (1)

Beeld huidige meting

- Tien procent vindt dat de informatie vanuit de Rijksoverheid hen voldoende informeert over de mogelijke lange termijn effecten van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden voor Nederland.
- Een op de zeven (14%) is het eens met de stelling 'Het is voor mij duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden in Nederland te beperken'.
- Een op de drie vindt dat er veel tegenstrijdige informatie is, waardoor ze niet meer weten wat ze moeten geloven (36%). Het aandeel dat het hiermee eens is, schommelt over de meetperiode tussen de 27 procent en 41 procent.
- Drie op de tien (30%) hebben behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid. Een net iets groter (35%) heeft juist *geen* behoefte aan extra informatie (niet in figuur).
- Tot slot kunnen vier op de tien (40%) zich een goed beeld vormen van de gebeurtenissen.

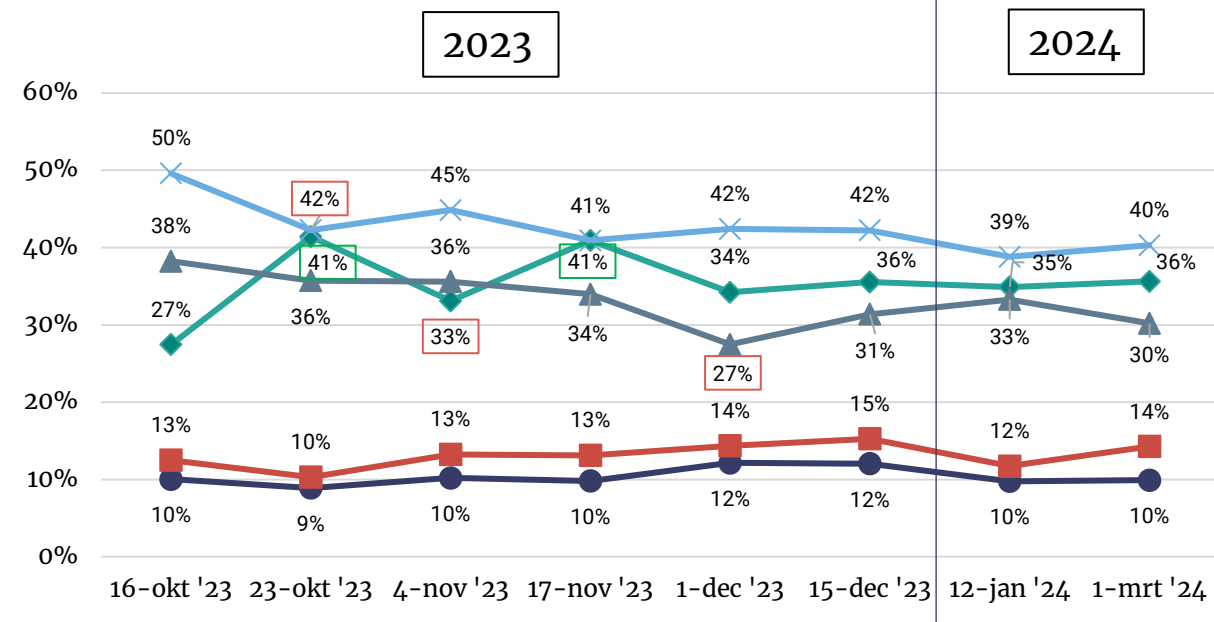
Trendbeschrijving

- Of er veel tegenstrijdige informatie is, schommelde in het begin van de meting tussen de 27% en 41%, maar is sinds december stabiel gebleven rond de 34-36%.

Verschillen tussen groepen inwoners

- **Regio:** Inwoners in sterk stedelijk gebied vinden het vaker duidelijk wat de Rijksoverheid doet om gevolgen voor Nederland te beperken en vinden dat de informatie voldoende is (18% en 11%) dan in zeer sterk stedelijk gebied (9% en 5%).
- **Leeftijd:** inwoners tussen de 18 en 50 vinden het niet duidelijk wat de overheid doet om de gebeurtenissen in Nederland te beperken (55%-57%) en vinden het niet duidelijk wat de lange termijn effecten zijn voor Nederland (51%-56%). Inwoners tussen de 50 en 79 jaar (33%-39%) zijn vaker neutraal, 80-plussers hebben vaker wel een beeld (18% en 26%).
- **Opleiding:** 45% van de hoger opgeleiden kunnen zich met behulp van de informatie een goed beeld vormen. Significant hoger dan lager opgeleiden (35%). Hoger opgeleiden hebben daarnaast relatief vaker *geen* behoefte aan meer informatie (41% om 31%), maar vinden het ook minder duidelijk wat de overheid doet om de gevolgen te beperken (55% om 38%) en vinden dat de informatie hen niet informeert over de lange termijn effecten (51% om 38%).
- **Migratieachtergrond:** Inwoners met een migratieachtergrond vinden dat het niet duidelijk wat de lange termijn effecten zijn (58%). Significant hoger dan inwoners zonder een migratieachtergrond (45%).

Figuur 7. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen over de informatievoorziening rondom de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden? Percentage (helemaal) mee eens. Basis: Alle Nederlanders n= 1.036

- De informatie vanuit de Rijksoverheid informeert mij voldoende over de mogelijke lange termijn effecten van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden voor Nederland.
- Het is voor mij duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden in Nederland te beperken.
- ◆ Er is zo veel tegenstrijdige informatie over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden dat ik niet meer weet welke informatie ik moet geloven.
- ▲ Ik heb behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen voor Nederland over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden.
- ✕ Ik kan vanuit de informatie die ik krijg en zoek over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden een goed beeld vormen van deze situatie.

Informatievoorziening (2)

Aan Nederlanders vroegen wij vervolgens of zij informatie missen over andere onderwerpen omtrent de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden.

- Ruim een op de tien (13%) geeft aan dat zij nog informatie missen.
- Tijdens de eerste twee peilingen betrof dit nog 18 procent en 17 procent, significant hoger.

Waarover missen respondenten dan informatie? De gegeven antwoorden zijn uiteenlopend, maar ze missen onder andere informatie over:

- De mate van eenzijdige en oppervlakkige berichtgeving. Inwoners vinden dat één van de twee kanten te veel belicht worden.
- Inwoners kijken ook naar de toekomst en vragen zich af: hoe gaat het verder in het Midden-Oosten? Is een tweestatenoplossing nog haalbaar?
- Wat zijn de rollen van (andere) landen? Bijvoorbeeld de rol van Iran of van Nederland zelf vinden niet alle inwoners duidelijk.
- De context van de hele geschiedenis van het Midden-Oosten. Hoe is de situatie daar ontstaan en hoe zijn we gekomen tot waar we nu zijn? Welke landen in en buiten het Midden-Oosten hebben hier een rol gespeeld?

Zijn er nog andere onderwerpen omtrent de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden waarover je je zorgen maakt, maar waarover je voor jou gevoel nog informatie mist?

“De geschiedenis hoe het zo heeft kunnen lopen. Nederland is altijd voor Israël geweest. Jarenlang is ons voorgehouden dat Palestina bijna niet bewoond was en dat de Joodse kolonisten niemands land in beslag namen en al het land dat ze in gebruik namen was gekocht.”

“Échte onafhankelijke informatie in plaats van de gekleurde gecensureerde versies die we nu voorgeschoteld krijgen.”

“Ik mis onafhankelijke informatie over veel onderwerpen.”

“De situatie op de Jordanoever, het toenemende geweld door kolonisten, de toenemende kolonisatie.”

“Hoe kan het al vele jaren durende conflict tussen Israël en de Palestijnen worden beëindigd?”

“Geen idee hoe die oorlog in elkaar zit. Daar ben ik het spoor bijster. Of eigenlijk heb ik daar nooit wat van gesnapt hoe de situatie daar in elkaar steekt.”

“ Hamas, hoever strekt dat, zijn er ook Hamas aanhangers in Nederland. Waarom protesteerde niemand tegen Hamas.”

“Wie houdt Israël aan de uitspraken die gedaan zijn door diverse rechtbanken. Misschien Biden. Achter de schermen en ondertussen gaat de ramp in Gaza door.”

Vertrouwen in informatievoorziening

Na de vragen over wat inwoners van de informatievoorziening vinden van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden, vroegen wij hoeveel vertrouwen zij hebben in de informatievoorziening van de overheid omtrent dit onderwerp.

Huidige meting

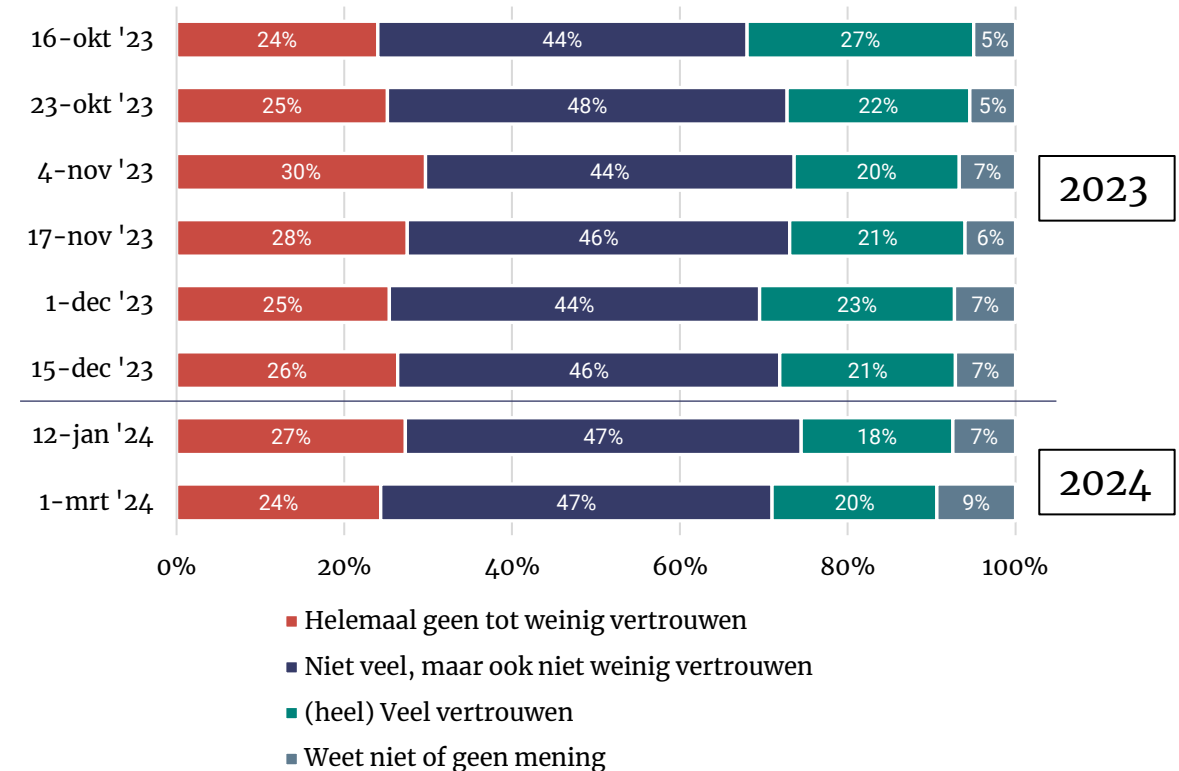
- Een kwart van de inwoners heeft helemaal geen tot weinig vertrouwen in de informatievoorziening over de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden (24%).
- Een op de vijf heeft (heel) veel vertrouwen in de informatievoorziening van de overheid (20%). Verreweg de meeste inwoners hebben niet veel, maar ook niet weinig vertrouwen (47%).

Trendbeschrijving

- Na een daling tussen de eerste en de tweede meting (van 27% naar 22%), en een daling tussen december '23 en januari '24 (van 23% naar 18%), heeft het aandeel dat (heel) veel vertrouwen zich gestabiliseerd.
- De overige categorieën zijn stabiel gebleven sinds de meting van 4 november.

Figuur 8. Hoeveel vertrouwen heb je in de informatievoorziening van de overheid over de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden?

Basis: Alle Nederlanders n= 1.036

Verschillen tussen groepen inwoners

- **Opleiding:** 24 procent van de hoger opgeleiden heeft (heel) veel vertrouwen in de informatievoorziening. Significant hoger dan lager (15%) en middelbaar (17%) opgeleiden.
- **Migratieachtergrond:** Een derde van de inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond heeft helemaal geen tot weinig vertrouwen (38%). Significant hoger dan het aandeel onder inwoners zonder een migratieachtergrond (24%).

Desinformatie

“Desinformatie is informatie die niet waar is of onnauwkeurig is. Desinformatie wordt verspreid om verschillende redenen. Bijvoorbeeld om geld te verdienen of om iemand, een groep mensen, een organisatie of een land te beschadigen. Zo kunnen democratische processen, zoals verkiezingen, volksgezondheid of nationale veiligheid, worden beïnvloed. Het is voor te stellen dat desinformatie ook een rol speelt in de berichtgeving rondom de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden met als doel de spanningen tussen bevolkingsgroepen in Nederland te vergroten en het conflict te beïnvloeden.”

Na deze toelichting vroegen wij in hoeverre inwoners vinden dat de overheid voldoende doet om desinformatie over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden tegen te gaan.

Huidig beeld

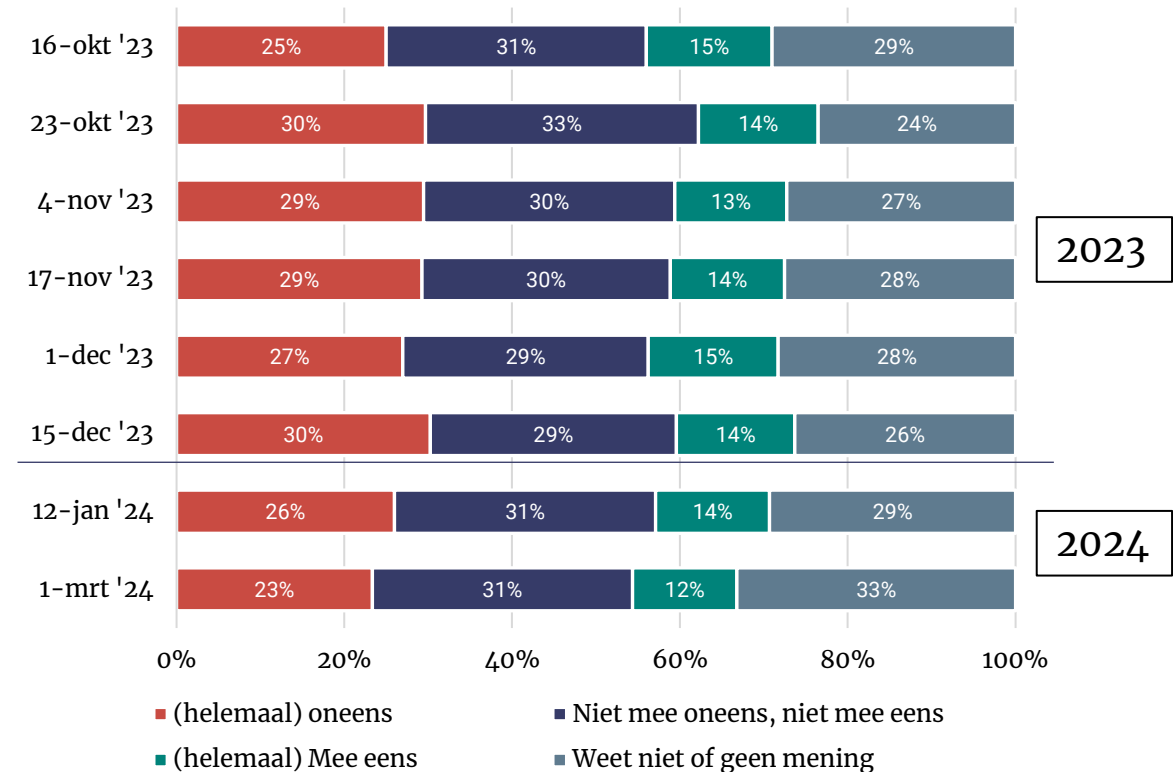
- Bijna een kwart van de inwoners is het hier (helemaal) mee oneens (23%) en vinden dat de overheid onvoldoende doet.
- Eén op de acht vindt dat de overheid wel voldoende doet (12%). Een derde is het er noch mee eens, noch mee oneens (31%).
- Sinds het begin van de metingen kan een vrij grote groep hierover geen mening geven. In de huidige meting is dat 33 procent.

Trendbeschrijving

- Sinds 15 december '23 is er een lichte daling zichtbaar in het aandeel dat het (helemaal) oneens is (-7 procentpunt). Het aandeel dat het niet weet is juist gestegen (+7 procentpunt).

Figuur 9. Ik vind dat de Nederlandse overheid voldoende doet tegen desinformatie over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden.

Basis: Alle Nederlanders n= 1.036

Verschillen tussen groepen inwoners

- **Leeftijd:** 29 procent van de 16 tot 29 jarigen vindt dat de overheid **onvoldoende** doet tegen desinformatie. Significant hoger dan de rest van de leeftijdscohorten (rond de 20%).
- **Migratieachtergrond:** Inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond vinden vaker dat de overheid **niet** voldoende doet tegen desinformatie (33% tegenover 24%). Inwoners zonder een migratieachtergrond vinden vaker dat de overheid **wel** voldoende doet (14% tegenover 4%).

Berichtgeving

Inwoners zijn sterk verdeeld over de vraag hoe neutraal zij de berichtgeving van de media en de overheid vinden.

Huidige meting

- Een kwart van de inwoners noemt de berichtgeving van de overheid wel neutraal (25%); bij de media ligt dit lager (18%).

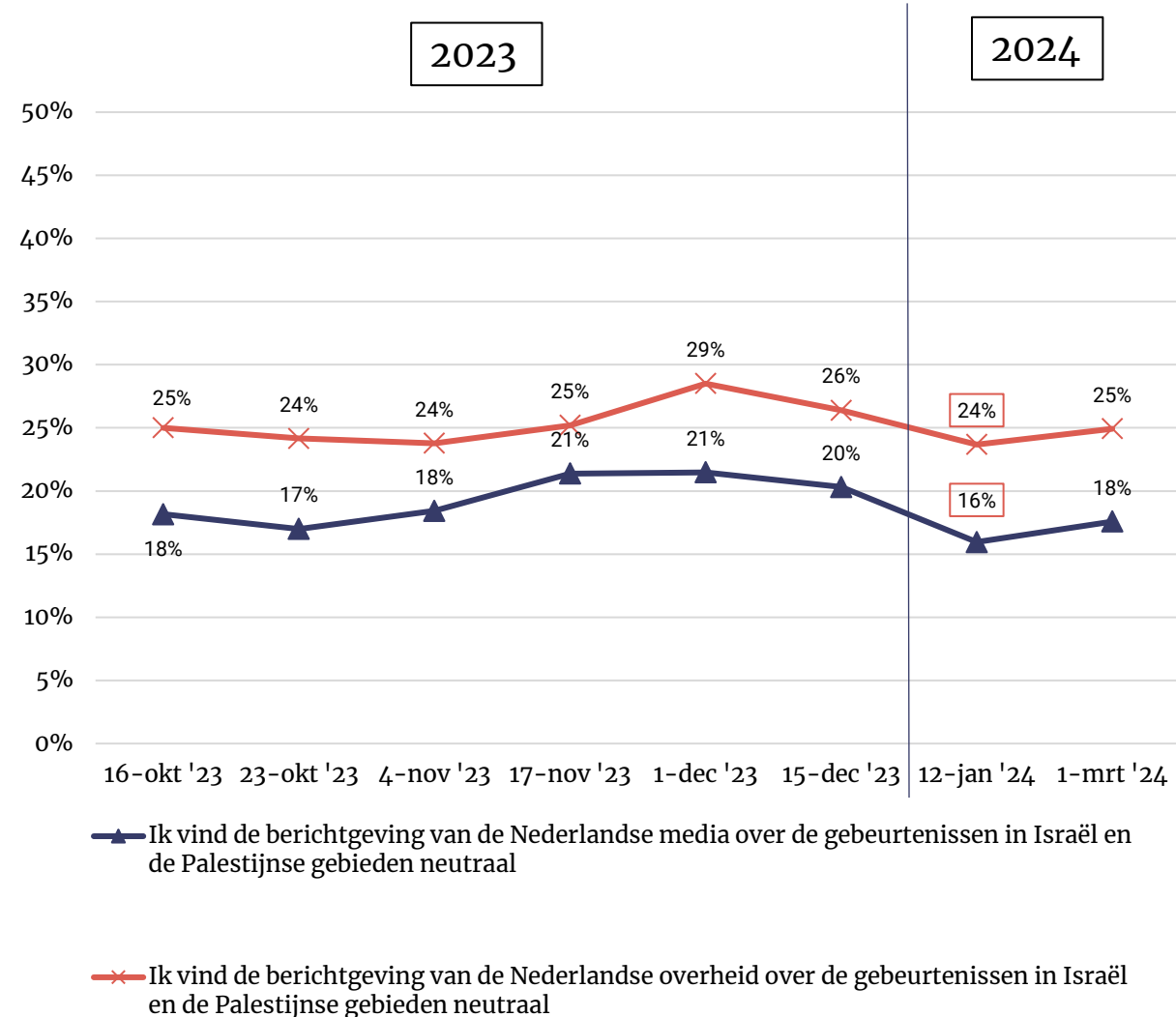
Trendbeschrijving

- Na een piek tijdens 1 december voor het aandeel dat de berichtgeving van zowel de media als van de overheid neutraal vindt (resp. 29% en 21%), is het aandeel sindsdien licht gedaald.
- Bijna vier op de tien vinden de berichtgeving van de media (36%) niet neutraal (niet in figuur). Bij de overheid is dit drie op de tien (29%; niet in figuur).
- Er is een daling te zien in het aandeel dat de berichten vanuit de overheid niet neutraal vindt (niet in figuur, zie bijlage sheet 53). Vanaf de meting van 1 december (rond de 30%) ligt dit lager dan in de periode 13 oktober - 3 november (rond de 40%; beide niet in figuur, zie bijlage sheet 53)

Verschillen tussen groepen inwoners

- **Regio:** Een op de drie inwoners van het noorden (34%) en 29 procent van de inwoners van het oosten vinden de berichtgeving van de **overheid** neutraal. Hoger dan in het zuiden (17%). In het zuiden geven inwoners vaker aan het niet te weten (22%).
- **Opleiding:** Een kwart van de hoger opgeleiden vinden de berichtgeving van de **media** neutraal (23%). Onder lager (13%) en middelbaar (15%) ligt dit beduidend lager. Een derde van de hoger opgeleiden vinden de berichtgeving van de **overheid** niet neutraal (34%). Onder lager opgeleiden ligt dit lager (22%).
- **Migratieachtergrond:** Inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond vinden vaker dat de berichtgeving van de **media** en **overheid** niet neutraal is (resp. 49% en 43%). Onder inwoners zonder een migratieachtergrond ligt dit beduidend lager (resp. 33% en 27%).

Figuur 10. In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen?
Percentage (helemaal) mee eens. Basis: Alle Nederlanders n= 1.036

Bijlage A: Peilmomenten

Peilmomenten

2023

Peiling 1: 13 oktober – 16 oktober (n=1.192)

Peiling 2: 21 oktober – 23 oktober (n=1.193)

Peiling 3: 3 november – 4 november (n=991)

Peiling 4: 16 november – 17 november (n=1.138)

Peiling 5: 30 november – 1 december (n=1.048)

Peiling 6: 14 december – 15 december (n=1.042)

2024

Peiling 7: 11 januari – 12 januari (n=1.185)

Peiling 8: 29 februari – 1 maart (n=respons)

Bijlagen B: Tabellen figuur 1

Wanneer je denkt aan gebeurtenissen met een mogelijke invloed op de veiligheid in Nederland, waarover maak je je dan zorgen?

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
Maakt zich zorgen over een gebeurtenis met een mogelijke invloed op de veiligheid in Nederland	71%	67%	67%	65%	61%	60%	64%	69%
Maakt zich geen zorgen over een gebeurtenis met een mogelijke invloed op de veiligheid in Nederland	21%	22%	24%	27%	27%	29%	29%	20%
Geen antwoord/ Weet ik niet/ Geen mening	9%	9%	9%	10%	12%	10%	10%	11%

Tabellen figuur 5

Uitval van vitale processen

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(zeer) onwaarschijnlijk	69%	64%	68%	68%	70%	66%	64%	62%
Enigszins waarschijnlijk	16%	20%	17%	16%	15%	18%	16%	18%
(zeer) waarschijnlijk	10%	12%	10%	11%	9%	11%	12%	13%
weet niet/geen mening	5%	5%	5%	4%	6%	5%	8%	7%

Desinformatie en nepnieuws (bewust verspreiden van onjuiste informatie om de publieke opinie te beïnvloeden)

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(zeer) onwaarschijnlijk	6%	5%	4%	5%	6%	7%	7%	8%
Enigszins waarschijnlijk	16%	11%	16%	15%	18%	18%	19%	17%
(zeer) waarschijnlijk	75%	81%	76%	77%	71%	71%	69%	70%
weet niet/geen mening	3%	3%	4%	4%	5%	4%	5%	5%

Extra toestroom van vluchtelingen

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(zeer) onwaarschijnlijk	11%	10%	12%	13%	13%	15%	14%	10%
Enigszins waarschijnlijk	24%	22%	21%	25%	25%	24%	26%	25%
(zeer) waarschijnlijk	64%	67%	65%	60%	58%	58%	57%	62%
weet niet/geen mening	2%	1%	2%	1%	3%	3%	3%	3%

Stijgende gas- en energieprijzen

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(zeer) onwaarschijnlijk	17%	13%	18%	22%	24%	23%	21%	22%
Enigszins waarschijnlijk	22%	22%	24%	25%	28%	27%	26%	26%
(zeer) waarschijnlijk	53%	60%	51%	47%	40%	42%	44%	43%
weet niet/geen mening	7%	5%	7%	7%	8%	7%	9%	9%

Stijgende prijzen van levensmiddelen

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(zeer) onwaarschijnlijk	26%	20%	25%	28%	32%	28%	25%	26%
Enigszins waarschijnlijk	26%	27%	24%	28%	26%	29%	30%	26%
(zeer) waarschijnlijk	43%	49%	44%	39%	35%	35%	38%	41%
weet niet/geen mening	6%	4%	7%	5%	6%	7%	7%	7%

Stijgende brandstofprijzen

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(zeer) onwaarschijnlijk	16%	11%	17%	18%	23%	22%	17%	18%
Enigszins waarschijnlijk	23%	20%	22%	27%	28%	26%	26%	26%
(zeer) waarschijnlijk	53%	63%	53%	49%	41%	44%	48%	46%
weet niet/geen mening	7%	6%	7%	6%	8%	8%	9%	10%

Gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(zeer) onwaarschijnlijk	16%	14%	19%	20%	24%	22%	17%	22%
Enigszins waarschijnlijk	30%	24%	27%	29%	31%	34%	33%	29%
(zeer) waarschijnlijk	46%	54%	46%	41%	34%	35%	39%	38%
weet niet/geen mening	9%	8%	9%	10%	11%	9%	11%	11%

Cyberaanvallen (bijvoorbeeld diensten die, al dan niet tijdelijk, niet beschikbaar zijn, of dat de juistheid van informatie niet langer gegarandeerd is)

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(zeer) onwaarschijnlijk	27%	24%	31%	28%	36%	31%	29%	29%
Enigszins waarschijnlijk	31%	31%	26%	32%	30%	30%	30%	29%
(zeer) waarschijnlijk	35%	38%	35%	33%	26%	33%	32%	33%
weet niet/geen mening	7%	7%	9%	6%	8%	7%	10%	9%

Toenemende maatschappelijke spanningen tussen bevolkingsgroepen

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(zeer) onwaarschijnlijk	4%	3%	4%	5%	5%	4%	5%	4%
Enigszins waarschijnlijk	17%	14%	17%	19%	20%	20%	22%	18%
(zeer) waarschijnlijk	78%	82%	78%	75%	73%	74%	70%	75%
weet niet/geen mening	1%	1%	1%	1%	2%	2%	3%	3%

Verder stijgend woningtekort

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(zeer) onwaarschijnlijk	31%	27%	29%	32%	35%	35%	34%	30%
Enigszins waarschijnlijk	22%	23%	22%	22%	21%	22%	23%	22%
(zeer) waarschijnlijk	42%	47%	44%	40%	39%	37%	36%	42%
weet niet/geen mening	4%	3%	5%	5%	5%	5%	7%	6%

Onrust op straat (bijvoorbeeld demonstraties, ruzies tussen verschillende groepen, gebruik van symbolen zoals vlaggen en spandoeken)

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(zeer) onwaarschijnlijk	5%	3%	5%	5%	5%	7%	7%	5%
Enigszins waarschijnlijk	20%	14%	19%	22%	22%	24%	25%	20%
(zeer) waarschijnlijk	73%	82%	75%	72%	71%	67%	65%	71%
weet niet/geen mening	2%	1%	1%	1%	2%	2%	3%	3%

Tabellen figuur 6

Ik vind dat de manier waarop de Nederlandse overheid steun uitspreekt voor Israël leidt tot extra spanningen in de samenleving

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(helemaal) Mee eens	50%	54%	51%	49%	46%	48%	45%	44%
Niet mee eens, niet mee eens	23%	22%	23%	24%	24%	24%	25%	26%
(helemaal) Oneens	19%	14%	16%	18%	18%	18%	17%	18%
Weet niet of geen mening	9%	10%	10%	10%	12%	10%	13%	13%

Ik vind de manier waarop de Nederlandse overheid reageert op de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden begrijpelijk

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(helemaal) Mee eens	35%	29%	28%	30%	31%	28%	24%	28%
Niet mee eens, niet mee eens	28%	30%	28%	29%	27%	27%	30%	30%
(helemaal) Oneens	23%	29%	30%	29%	25%	30%	28%	25%
Weet niet of geen mening	14%	12%	14%	12%	17%	15%	18%	18%

Ik vind dat er in de reactie van de overheid voldoende aandacht is voor alle bevolkingsgroepen in de Nederlandse samenleving

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(helemaal) Mee eens	27%	23%	22%	28%	28%	28%	25%	24%
Niet mee eens, niet mee eens	29%	26%	29%	27%	29%	28%	29%	32%
(helemaal) Oneens	30%	37%	35%	30%	27%	30%	27%	26%
Weet niet of geen mening	14%	13%	14%	15%	16%	14%	19%	18%

Tabellen figuur 7

De informatie vanuit de Rijksoverheid informeert mij voldoende over de mogelijke lange termijn effecten van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden voor Nederland

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(helemaal) Eens	10%	9%	10%	10%	12%	12%	10%	10%
Niet mee oneens, niet mee eens	26%	23%	24%	24%	27%	26%	26%	26%
(helemaal) Oneens	51%	56%	54%	54%	47%	47%	51%	47%
Weet niet of geen mening	12%	12%	11%	12%	14%	15%	14%	17%

Het is voor mij duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden in Nederland te beperken

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(helemaal) Eens	13%	10%	13%	13%	14%	15%	12%	14%
Niet mee oneens, niet mee eens	28%	25%	28%	28%	26%	27%	27%	25%
(helemaal) Oneens	49%	54%	48%	48%	47%	46%	49%	46%
Weet niet of geen mening	10%	11%	11%	10%	13%	12%	13%	14%

Er is zo veel tegenstrijdige informatie over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden dat ik niet meer weet welke informatie ik moet geloven

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(helemaal) Eens	27%	41%	33%	41%	34%	36%	35%	36%
Niet mee oneens, niet mee eens	25%	27%	26%	26%	27%	26%	26%	23%
(helemaal) Oneens	39%	27%	33%	28%	30%	30%	30%	31%
Weet niet of geen mening	8%	5%	7%	5%	9%	8%	9%	10%

Ik heb behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen voor Nederland over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(helemaal) Eens	38%	36%	36%	34%	27%	31%	33%	30%
Niet mee oneens, niet mee eens	26%	26%	25%	28%	27%	28%	29%	28%
(helemaal) Oneens	31%	32%	34%	33%	39%	34%	31%	35%
Weet niet of geen mening	5%	7%	6%	5%	6%	7%	7%	7%

Ik kan vanuit de informatie die ik krijg en zoek over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden een goed beeld vormen van deze situatie

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(helemaal) Eens	50%	42%	45%	41%	42%	42%	39%	40%
Niet mee oneens, niet mee eens	25%	27%	27%	30%	28%	26%	30%	28%
(helemaal) Oneens	17%	23%	20%	22%	20%	21%	19%	20%
Weet niet of geen mening	8%	8%	8%	7%	10%	11%	12%	12%

Tabellen figuur 10

Ik vind de berichtgeving van de Nederlandse overheid over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden neutraal

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(helemaal) Mee eens	25%	24%	24%	25%	29%	26%	24%	25%
Niet mee eens, niet mee eens	24%	24%	26%	27%	27%	28%	29%	30%
(helemaal) Oneens	38%	42%	39%	37%	31%	32%	32%	29%
Weet niet of geen mening	13%	10%	11%	11%	13%	13%	16%	16%

Ik vind de berichtgeving van de Nederlandse media over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden neutraal

	16-okt '23	23-okt '23	4-nov '23	17-nov '23	1-dec '23	15-dec '23	12-jan '24	1-mrt '24
(helemaal) Mee eens	18%	17%	18%	21%	21%	20%	16%	18%
Niet mee eens, niet mee eens	27%	28%	25%	24%	24%	25%	27%	26%
(helemaal) Oneens	40%	43%	42%	40%	38%	40%	39%	36%
Weet niet of geen mening	15%	13%	14%	14%	16%	15%	18%	21%

8^e flitspeiling gebeurtenissen Israël en de Palestijnse gebieden

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl